

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРЕВЕНТИВНА ПСИХОЛОГІЯ

ID 6592

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	053 Психологія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Психологія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. психології (ПС)

Викладач/викладачі

Чорна Ірина Михайлівна, канд. психол. наук, доцент, доцент, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Озброєння студентів знаннями про попередження, діагностику і корекцію девіацій поведінки неповнолітніх, визначення природи відхилень поведінки, несприятливих факторів, що зумовлюють соціопатогенез, забезпечення практики профілактичної виховної роботи.
Формат курсу	Змішаний
Компетентності ОП	<p>Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; - загальних: <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <ul style="list-style-type: none"> - спеціальних: <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.</p> <p>СК 13. Здатність застосовувати професійні знання в різних галузях психологічної практики, реалізуючи принцип професійної мобільності.</p>
Програмні результати навчання з ОП	<p>За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:</p> <p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи</p>

	<p>гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p>
Обсяг курсу	<p>Очна (денна) форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 18 год.; практичні заняття — 36 год.; самостійна робота — 66 год.;</p> <p>Заочна форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 6 год.; практичні заняття — 6 год.; самостійна робота — 108 год.;</p>
Ознаки курсу	<p>Рік навчання — 2; семестр — 4; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна;</p> <p>кількість модулів — 2;</p>
Форма контролю	<p>Поточний контроль: усне та письмове опитування, два модульні контролю.</p> <p>Підсумковий контроль: залік</p>
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	<p>Психофізіологія, Загальна психологія, Вікова та педагогічна психологія.</p>
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	<p>Ноутбук, проектор</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
<p>Лекція 1. Тема: «Психологічні засади превентивної діяльності. Морально-психологічна характеристика та класифікація типів підлітків із девіантною поведінкою».</p> <p>1. Мета, завдання та форми превентивної діяльності психолога.</p> <p>2. Аналіз причин появи девіацій у поведінці підлітка.</p> <p>3. Вплив стилю сімейного виховання на формування девіантної поведінки у підлітка, скоєння злочинів.</p> <p>4. Характеристика чинника хибного уявлення дорослості та його наслідків у поведінкових девіаціях.</p> <p>5. Взаємозв'язок між педагогічними помилками та відхиленнями у поведінці, акцентуаціями, девіаціями.</p> <p>6. Характеристика вікових факторів ризику розвитку девіацій.</p> <p>7. Характер домінуючих довготривалих переживань, які визначають структуру поведінкових реакцій.</p> <p>8. Класифікації типів девіантних підлітків. Рекомендації щодо психокорекційної роботи психолога з кожним типом підлітків із девіантною поведінкою.</p>	2	2
<p>Лекція 2. Тема: «Психоаналіз основних чинників появи девіацій у поведінці підлітка».</p> <p>1. Аналіз наукових теорій та підходи до проблеми появи девіацій у поведінці підлітка.</p> <p>2. Причини виникнення відхилень у поведінці дитини, психологічні механізми формування адиктивної поведінки.</p> <p>3. Аналіз основних чинників появи девіацій у поведінці підлітка.</p> <p>4. Характеристика основних протиріч підліткового віку. Суть незадоволеності базових потреб підлітка, або ж конфлікту між ними.</p> <p>5. Вплив хронічних соматичних захворювань, проявів невротизації та кризових станів та провокуючі їх чинники.</p> <p>6. Роль сім'ї та вплив окремих особистісних рис батька та матері на розвиток невротичного стану в підлітка.</p> <p>7. Основні типи неправильного виховання, які провокують девіації у поведінці підлітка.</p> <p>8. Причини розвитку соціальної інфантильності та її впливу на соціалізацію та ступінь розвитку девіантності підлітка.</p>	2	-
<p>Лекція 3. Тема: «Етіологія поведінкових відхилень».</p> <p>1. Аналіз основних наукових підходів до проблеми походження та природи появи відхилень у поведінці підлітків.</p> <p>2. Особливості впливу біологічних, педагогічних, психологічних чинників на розвиток девіантної</p>		

поведінки.

3. Вплив психотравмуючих факторів на поведінку підлітка. Механізм їх впливу і подальші наслідки, які проявлятимуться у психоемоційних змінах та поведінкових порушеннях.

2

-

4. Соціально-психолого-педагогічне значення для підлітка оточення ровесників та забезпечення можливості комунікації.

5. Причини та механізм зміни референтної групи класу на вуличне угруповання.

6. Аналітика причин та особливостей поведінкових відхилень у дівчаток підліткового віку.

7. Природа потреби підлітка до зміненого стану свідомості та наслідки від неможливості її задовільнити.

8. Етапи виникнення у підлітків психічної залежності від алкоголю і наркотиків.

Лекція 4. Тема: «Налагодження психологічної доступності із врахуванням типології девіантних підлітків».

1. Вплив оточення та типу спілкування на формування девіантності.

2. Психологічні особливості превентивного впливу у роботі із сангвініками.

3. Психологічні особливості превентивного впливу у роботі із холериками.

2

-

4. Психологічні особливості превентивного впливу у роботі із флегматиками.

5. Психологічні особливості превентивного впливу у роботі із меланхоліками.

6. Характеристика особливостей превентивного впливу на п'ять типів девіантних підлітків.

Лекція 5. Тема: «Методика налагодження контактної взаємодії із підлітками, що знаходяться в умовах позбавлення волі».

1. I стадія "Накопичення первинної згоди".

2. II стадія "Виділення та обговорення головних інтересів, особливо тих, що співпадають".

3. III стадія "Прийняття принципів та якостей, які пропонуються та корисні для спілкування".

2

-

4. IV стадія "Виявлення якостей, небезпечних для спілкування".

5. V стадія – "Індивідуальний вплив та адаптація до співрозмовника".

6. VI стадія "Вироблення загальних правил взаємоспівробітництва".

7. Характеристика основних прийомів активного вислуховування.

Лекція 6. Тема: «Методика підготовки та проведення діагностико-корекційної бесіди з підлітком схильним до девіацій».

1. Аналіз наукових досліджень змісту та завдань психологічного методу бесіди, як превентивного засобу впливу.

2. Характеристика основних типів бесід із девіантними підлітками: профілактична, діагностична, корекційна, комбінована.

3. Структура діагностико-корекційної бесіди.

2

2

4. Аналіз змісту структурних компонентів методики підготовки бесіди та їх значущість у процесі підготовки та результативності застосованого методу.

5. Технологія формулювання питань та вимоги до їх змістового навантаження.
6. Технологія формулювання питань у відповідності до мети бесіди.
7. Технологія формулювання питань та їх типи.
8. Характеристика основних умов ефективності профілактичної бесіди.

Лекція 7. Тема: «Методи роботи з девіантними підлітками з формування позитивного досвіду поведінкових норм».

1. Аналіз сучасних наукових досліджень, присвячених вивченню методологічного підґрунтя у розробці методів, які доцільно застосовувати у соціальній роботі з підлітками з проявами девіантної поведінки.
2. Основні фактори ризику формування девіантної поведінки.
3. Визначення девіантної поведінки та понять «девіація», «девіантність», «деліквентність» «девіант».
4. Основні теоретичні підходи до проблеми девіантної поведінки.
5. Зміст та класифікацію основних типів девіантної поведінки підлітків.
6. Основні методи роботи з підлітками з девіантною поведінкою для формування позитивного досвіду діяльності та поведінки.
7. Умови та принципи забезпечення ефективності організації психолого-педагогічної системи роботи з попередження відхилень у поведінці підлітків.
8. Методи індивідуальної роботи, які використовуються соціальним педагогом і практичним психологом з профілактичною метою.

2 2

Лекція 8. Тема: «Соціально-психологічні чинники формування особистості вбивці».

1. Аналіз причин злочинної поведінки і необхідності розробки психолого-педагогічних профілактичних засобів по її превенції.
2. Соціально-демографічні ознаки, особистісно-рольові якості, соціально-психологічні ознаки психологічного портрету вбивці.
3. Мотивація та особливості психологічної готовності особистості до скоєння злочину, фактори, які впливають на її формування.
4. Психологічний інструментарій для діагностики особистості жінки засудженої за вбивство. «Психологічний портрет жінки засудженої за вбивство» ППЖЗЗВ, автор І.М. Чорна.
5. Аналіз статистичних результатів дослідження чинників, які вплинули на формування особистості злочинниці вбивці.
6. Основні соціально-психологічні та непедагогічні чинники формування злочинної поведінки та скоєння вбивства.
7. Структура особистості злочинниці.
8. Основні чинники, які впливають на формування особистості злочинниці, жінки здатної скоїти вбивство.

2 -

Лекція 9. Тема: «Превенція суїциду».

1. Сутність, види суїцидальної поведінки.

2. Соціально-психологічні, індивідуально-психологічні та особистісні чинники виникнення та перебігу суїцидальної поведінки.

3. Захисні антисуїцидальні фактори.

4. Виявлення суїцидальних тенденцій в учнівській молоді.

5. Формування адекватного ставлення оточуючих людей до суїцидальних проявів і можливостей їх виявлення та подолання.

6. Превенція суїцидальних думок, намірів, поведінки.

7. Психодіагностика суїцидальних схильностей.

	2	-
РАЗОМ:	18	6

Практичні заняття (теми)

Практичні 1-2. Тема: «Психологічні засади превентивної діяльності. Морально-психологічна характеристика та класифікація типів підлітків із девіантною поведінкою».

Практичні 3-4. Тема: «Психоаналіз основних чинників появи девіацій у поведінці підлітка».

Практичні 5-6. Тема: «Етіологія поведінкових відхилень».

Практичні 7-8. Тема: «Налагодження психологічної доступності із врахуванням типології девіантних підлітків».

Практичні 9. Тема: «Методика налагодження контактної взаємодії із підлітками, що знаходяться в умовах позбавлення волі».

Практичні 10-11. Тема: «Методика підготовки та проведення діагностико-корекційної бесіди з підлітком схильним до девіацій».

Практичні 12-13. Тема: «Методи роботи з девіантними підлітками з формування позитивного досвіду поведінкових норм».

Практичні 14-15. Тема: «Соціально-психологічні чинники формування особистості вбивці».

Практичні 16-17. Тема: «Превенція суїциду».

Годин
ОФЗО ЗФЗО

4 2

4

4

4

2

4 2

4 2

4

4

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

Для ДФ та ЗФ Виконання індивідуального завдання

Розробка та апробація конспекту профілактичної бесіди.

Для ЗФ

Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:

1. Аналіз наукових теорій та підходи до проблеми появи девіацій у поведінці підлітка.
2. Причини виникнення відхилень у поведінці дитини, психологічні механізми формування адиктивної поведінки.
3. Аналіз основних чинників появи девіацій у поведінці підлітка.
4. Аналіз основних наукових підходів до проблеми походження та природи появи відхилень у поведінці підлітків.
5. Особливості впливу біологічних, педагогічних, психологічних чинників на розвиток девіантної поведінки.
6. Вплив психотравмуючих факторів на поведінку підлітка.
7. Вплив оточення та типу спілкування на формування девіантності.
8. Психологічні особливості превентивного впливу у роботі із сангвініками.
9. Психологічні особливості превентивного впливу у роботі із холериками.
10. Методика налагодження контактної взаємодії із підлітками, що знаходяться в умовах позбавлення волі
11. Аналіз причин злочинної поведінки і необхідності розробки психолого-педагогічних профілактичних засобів по її превенції.
12. Соціально-демографічні ознаки, особистісно-рольові якості, соціально-психологічні ознаки психологічного портрету вбивці.
13. Мотивація та особливості психологічної готовності особистості до скоєння злочину, фактори, які впливають на її формування.
14. Сутність, види суїцидальної поведінки.
15. Соціально-психологічні, індивідуально-психологічні та особистісні чинники виникнення та перебігу суїцидальної поведінки.
16. Захисні антисуїцидальні фактори.
17. Методи психологічної профілактики та корекції суїцидальних тенденцій в учнівській молоді.
18. Бажане упереджувальне поводження батьків та оточуючих із схильними до суїциду дітьми та підлітками. 19. Рекомендації

педагогічним працівникам щодо надання превентивної допомоги учневі при потенційному суїциді.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Дистанційний курс «Превентивна психологія» ID:6592. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

Рекомендована література

Базова

- 1.Бочелюк В., Жадленко І., Панов М., Турубарова А. Корекція девіантної поведінки підлітків. В-во: Центр учбової літератури, 2024. 442 с.
- 2.Кубасенко А., Ульянов О., Крижановська О. Превентивна діяльність підрозділів Національної поліції України : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістра у Національному університеті «Одеська юридична академія», галузь знань 26 «Цивільна безпека» спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність». Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2024. 126 с.
- 3.Максимова Н.Ю. Психологія девіантної поведінки. В-во: Либідь, 2025. 520с.
- 4.Пихтіна Н., Пихтін М., Федорченко Т. Профілактика девіантної поведінки дітей і молоді: психолого-педагогічні та соціально-правові аспекти. В-во: КНТ, 2023. 376 с.
- 5.Чорна І.М., Кулик Х.Я. Психологічні особливості агресивності у дітей як наслідок кризи старшого підліткового віку. «Габітус». Випуск 77, Т.1. 2025. С. 159-164. DOI <https://doi.org/10.32782/hbts.77.1.25>
URL: http://habitus.od.ua/journals/2025/77-2025/77-1_2025.pdf
- 6.Чорна І.М., Олешко Л. Психологічні особливості дезадаптації військовослужбовців – учасників бойових дій. Проблеми гуманітарних наук. Психологія. Дрогобич, 2023. №51 С.121-125.
DOI <https://doi.org/10.32782/2312-8437.51.2023-1.17>

Допоміжна

- 1.Афанасьєва В. В. Вплив сім'ї та школи на девіантну поведінку підлітка. Соціальна педагогіка: теорія та практика. Київ, 2008. № 4. С. 43–50.
- 2.Афанасьєва В. В. Соціально-педагогічна профілактика девіантної поведінки підлітків на основі гуманізму. Соціальна педагогіка: теорія та практика. Київ, 2009. № 4. С. 40–46.
- 3.Беляєва С. Я. Девіантна поведінка як система вчинків, що відхиляються від прийнятих у соціумі норм. Дитячі негаразди: лікуємо любов любов'ю. Київ: Редакції загально пед. газет, 2013. С. 68-69.
- 4.Беляєва С. Я. Девіантна поведінка як система вчинків, що відхиляються від прийнятих у соціумі норм. Дитячі негаразди : лікуємо любов'ю. Київ : Редакції загальнопед. газет, 2013. С. 68–69. (Бібліотека "Шкільного світу").
- 5.Боднарчук О.І. Психологія сім'ї. Курс лекцій: навч. посіб. / Київ: МАУП, 2001. 96с.
- 6.Болтівець С. І. Домашнє насилля як підґрунття девіантної поведінки підлітків. Практична психологія та соціальна робота. Київ, 2009. № 10. С. 38–39.
- 7.Вайда Т. С. Природа делінквентної поведінки та профілактична діяльність органів внутрішніх справ серед неповнолітніх. Таврійський вісник освіти: наук.-метод. журнал. Херсон, 2006. № 1(13). С. 101-111.
- 8.Василіу Г. Б. Девіантна поведінка підлітків як соціально-психологічна проблема. Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць

- / редкол.: І. С. Руснак, М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич [та ін.]. Чернівці : ЧНУ, 2009. Вип. 498 : Педагогіка та психологія. С. 15–21.
9. Великий В. М. Розробка типології неформальних об'єднань дітей та молоді з метою профілактики правопорушень. Таврійський вісник освіти. 2006. № 1. С. 121–132.
10. Вітюк В. В. Психолого-педагогічні особливості профілактики девіантної поведінки у молодіжному середовищі Проблеми освіти : науковий збірник / [редкол.: І. О. Вакарчук, В. Д. Шинкарук, К. М. Левківський та ін.]. Київ: ІТЗО МОН України, 2008. Вип. 56. С. 30–34.
11. Жизномірська О. Я. Психотехнологія корекції деструктивного самоствердження особистості молодшого та старшого підліткового віку. Тернопіль: Вектор, 2016. 100 с.
12. Поліщук В. М. Вікова та педагогічна психологія: Навч.-метод. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. 330 с.
- Чорна І. М., Бриндзя Г. З. Психологічні особливості самооцінки дітей підліткового віку. «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», (м. Тернопіль, Україна, 29-30 вересня 2022 року) : матеріали IV Міжнародної наук.-практ. конф. /упоряд.: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, інші. Тернопіль: СМТ «Тайп», 2022. С. 420-422.
13. Чорна І. М. Ворончак М. М. Дослідження тривожності підлітків в умовах пандемії. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності (м. Тернопіль, Україна, 15-квітня 2021 року): матеріали IV Міжнародної наук.-практ. конф. /упоряд.: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, інші. Тернопіль: СМТ «Тайп», 2021. С. 464-467.
14. Чорна І. М. Вплив 12-ти бальної системи оцінювання на психоемоційний стан школяра. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності (м. Тернопіль, Україна, 09-20 квітня 2020 року): матеріали III Міжнародної наук.-практ. конф. /упоряд.: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, інші. Тернопіль: СМТ «Тайп», 2020. С. 410-413.
15. Чорна І. М. Впровадження інноваційних методів навчання із застосуванням технології освітнього діалогу. Психологічні закономірності соціальних процесів і розвитку особистості в сучасному суспільстві : Наукова монографія. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2023. С. 396-423.
DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-362-0-23>
URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/382>
16. Чорна І. М., Гавришко Н. Ф. Соціально-психологічний клімат в колективі як фактор психічного здоров'я працівників. I Міжнародна науково-практична конференція невидима травма: антропологія проблеми, діагностика та відновлення Львів, 2025. С. 199-202
17. Чорна І. М., Днись Л. С. Психологічні особливості конфліктності у підлітковому віці. II International Scientific and Theoretical Conference «Modern science and innovation: trends, challenges, and breakthroughs» New York, USA, 21 November. 2025. p. 335-339. ISBN 979-8-89660-282-8 URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/issue/view/21.11.2025>
18. Чорна І. М. Етіологія поведінкових відхилень. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том XIV: Методологія і теорія психології. Випуск 2. Київ – Ніжин: Видавець « ПП Лисенко М. М. ». 2019. С. 426-436.
19. Чорна І. М. Курс лекцій та плани семінарів з психології виховання: метод. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] Тернопіль: Вид-во «Збруч», 1994. 77 с.
20. Чорна І. М. Методика підготовки та проведення діагностико-корекційної бесіди з підлітком схильним до девіацій. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН Країни. Том XIV: Методологія і теорія психології. Випуск 2. Київ – Ніжин. Видавець « ПП Лисенко М. М. ». 2019. С. 416-426.
21. Чорна І. М. Методика роботи із важковиховуваними підлітками: метод. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. спеціальностей психологія, практична психологія]. Тернопіль: Вид-во ТНПУ імені В. Гнатюка, 2004. 56 с.
22. Чорна І. М., Оконська Н. Теоретичний аналіз психологічних механізмів сприймання екранної інформації в підлітковому віці. Вісник Львівського

університету. Серія психологічні науки. Випуск 10. Львів: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С.133-138.

DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2021.10.19>

23. Чорна І.М., Охота-Луць М.С. Психологічні особливості тривожності у дітей старшого підліткового віку. The XIV International Scientific and Practical Conference "People and the world: global problems of human development", December 18-20, 2023, Prague, Czech Republic. p. 350-352.

URL: https://eu-conf.com/events/people-and-the-world-global-problems-of-human-development/?utm_source=eSputnik-promo&utm_medium=email&utm_campaign=EU-CONF-Sbornik_materialov_konferencii_opublikovan&utm_content=1034336609

24. Чорна І.М. Психологічний аналіз основних чинників появи девіацій у поведінці підлітка. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том XIV: Методологія і теорія психології. Випуск 2. Київ – Ніжин. Видавець « ПП Лисенко М.М.». 2019. С. 405-415.

25. Чорна І. М. Психологічні особливості професійного самовизначення школярів. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. Випуск 12. Львів: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С.157-163. DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2022.12.18>

26. Чорна І.М. Психолого - педагогічна профілактика девіантної поведінки: метод. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. спеціальностей психологія, практична психологія] Тернопіль: Вид-во ТНПУ, 2012.56с.

27. Чорна І.М. Психолого-педагогічне формування емоційно-вольової стійкості майбутніх офіцерів, учасників бойових дій як фактор профілактики ПТСР. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія. Том 34 (73) № 2, 2023. С.80-84. DOI

<https://doi.org/10.32782/2709-3093/2023.2/15>

URL: http://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/2_2023/15.pdf

28. Чорна І.М. Розвиток психологічної компетентності педагога в проблемі булінгу. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності»: матеріали II Міжнародної наук.-практ. конф.: Частина 2 (м. Тернопіль, Україна, 11-12 квітня 2019 року) укладачі: В.Є.

Кавецький, А.В. Вихрущ, О.Я. Жизномірська, І.І. Кузьма, С.Б. Гах. Тернопіль: СМТ «Тайп», 2019. С.278-281.

29. Чорна І.М. Смик Н.Р. Психолого-педагогічні заходи психокорекції особистісної тривожності у молодших підлітків. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності (м. Тернопіль, Україна, 09-20 квітня 2020 року): матеріали III Міжнародної наук.-практ. конф. / упоряд.: О.М.Петровський, І.М. Вітенко, О.І.Когут, інші. Тернопіль: СМТ «Тайп», 2020. С.413-416.

30. Чорна І.М., Тимошик М.О. Соціально-психологічні чинники формування особистості вбивці. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том XIV: Методологія і теорія психології. Випуск 3. Київ – Ніжин. Видавець « ПП Лисенко М.М.», 2020. С.297-307.

31. Чорна І.М. Чорний М.М. Методи соціальної роботи з девіантними підлітками з формування позитивного досвіду поведінкових норм. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. С. 158-165.

32. Чорна І. М., Хлопова Ю. О. Соціальні мережі як мотивуючий фактор для самореалізації. Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти (14-15 травня 2021 року): матеріали XXII Міжнародної наук.-практ. конф./ упоряд.: М. Журба. Сватове-Монреаль: ГО «Соборність», 2021 С.48-51.

33. Чорна І. М., Філюк Н. А. Дослідження сімейної тривожності як фактора впливу на психіку дитини. «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», (м. Тернопіль, Україна, 29-30 вересня 2022 року)): матеріали IV Міжнародної наук.-практ. конф. /упоряд.: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, інші. Тернопіль: СМТ «Тайп», 2022. С.425-428.

34. Чорна І.М., Чорний М.М. Морально-психологічна характеристика та класифікація типів підлітків із девіантною поведінкою. Актуальні проблеми

психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН Країни. Том XIV: Методологія і теорія психології. Випуск 3. Київ – Ніжин. Видавець « ПП Лисенко М.М.», 2020. С.307-319.

35.Kovalenko, I., Oros, O., Chorna, I., Borodina, O., Zamashkina, O., & Bybyk, D. Training Future Social Workers for Preventive-Corrective Work by Methods of Neuropsychology and Neurocorrection of Deviant Adolescent Behaviour. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 13(2), 2022. pp. 211-244. ISSN: 2068-0473 | e-ISSN: 2067-3957 Covered in: Web of Science (WOS) <https://doi.org/10.18662/brain/13.2/340>

Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в A-Tutor, ID:6592. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

2.Офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського

URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Електронної бібліотеки URL: <http://www.lib.com.ua/>

4.Безкоштовні електронні підручники онлайн URL: (<https://stud.com.ua/psihologiya/>)

5. Пошукова система Google Scholar URL: <http://scholar.google.com/>

6. Пошукова система Base URL: <https://www.base-search.net/>

7. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) URL: <https://oai.org.ua/>

8. Перелік корекційно-розвиткових програм для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Інститут модернізації змісту освіти.

URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyini-programi/>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; залік. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі . Консультування передбачено як очно , так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання заліку відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1			Модуль 2					Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота					Одна третя від суми балів, набраних здобувачем впродовж семестру	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота			
10	18		10	18		19			
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів		
Тема 1	Практичне заняття №1	2	Тема 6	Практичне заняття №10	2	-	-		
	Практичне заняття №2	2		Практичне заняття №11	2	-	-		
Тема 2	Практичне заняття №3	2	Тема 7	Практичне заняття №12	2	-	-		
	Практичне заняття №4	2		Практичне заняття №13	2	-	-		
Тема 3	Практичне заняття №5	2	Тема 8	Практичне заняття №14	2	-	-		
	Практичне заняття №6	2		Практичне заняття №15	2	-	-		
Тема 4	Практичне заняття №7	2	Тема 9	Практичне заняття №16	2	-	-		
	Практичне заняття №8	2		Практичне заняття №17	2	-	-		

Тема 5	Практичне заняття №9	2		Практичне заняття №18	2	-		
				ІНДЗ Профілактична бесіда		Розробка конспекту профілактичної бесіди та апробація	19	

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, залік
90-100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
75-81	C	Зараховано
67-74	D	Зараховано
60-66	E	Зараховано
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ПС, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. психол. наук, доцент кафедри ПС

Ірина ПЕРІГ